

IZVĒRTĒJUMS

VIDE UN APKĀRTNE.

Esam pateicīgi, ka mūsu bērnudārzs atrodas salīdzinoši zaļā teritorijā, priežu meža ielokā, kur ikdienā varam veikt lielākas vai mazākas pastaigas. Mūsu pastaigu plānā šogad ir vēl pievienoti divi garie pastaigu maršruti, jo esam taču Ekoskola! Vienas pastaigas galamērķis ir Peldezers, bet otra – garie Garkalnes kalni, slavenā smilšu karjera vai „bļoda”.



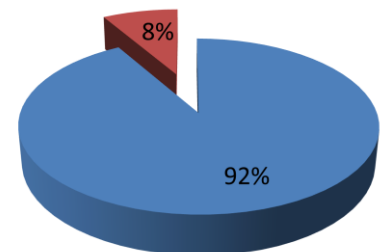
Runā, ka Garkalnes nosaukums radies tieši no tā, ka mūsu novadā ir GARI KALNI. „Veselīga vides” grupu prezentācijās tika akcentēta meža ietekme uz mūsu veselību. Pastaigu laikā bērni secināja, ka diemžēl mūsu skaistie meži ir ļoti piesārņoti. Jau ceļmalā tika pamanīti daudz dažādi atkritumi, kas pavisam noteikti bija nepatīkams pārsteigums, jo tur pat blakus uz mums lūkojās sārtās dzērvenītes. „Kādā vidē tās augušas, vai tās drīkst ēst?” jautā bērni.



Iepriekšējā gada izvērtējumā bērni izteica priekšlikumu iestādīt kādu koku, tad š.g. pirmajā skolas dienā (1.septembrī) tika iestādi vairāki jauni koki skolas teritorija un par ogulājiem pirmsskolā „Tēvu Dienā” parūpējās 3.grupas vecāki. Šogad pirmajā Ekopadomes sēdē tika akcentāta uzmanība Garkalnes parkam, kuru vajadzētu uzlabot. Lielākā daļa respondentu piekrīt tā uzlabojumiem, piem. vairāk aktivitātes bērniem, iespējams varētu to sadalīt divās daļās (jauniešiem/bērniem) un vēlams drošāku sētu.

Līdzīgs procents aptaujāto (92%) atzīst, ka mūsu vidē ir pietiekami ZAĻA, bet tai pat laikā vienmēr var veikt uzlabojumus. Vecāki iedalījās trīs līdzīgās grupās: vieniem ir savs maršruts pastaigai vai velo braucienam pa Garkalni, otrai daļai tādu nav, bet trešā - nav par to domājuši.

**Vai ir vajadzīgi uzlabojumi
Garkalnes parkam?**



Secinājumi. Apkārtējā vidi mūsu bērnu dārzā ir bagāta ar mežiem un ūdeņiem, atliek šo bagātību saudzēt. Vienmēr vidi var pilnveidot, uzlabot vēl draudzīgāku, pieejamāku sabiedrībai, tāpēc plānojam izstrādāt priekšlikumus mūsu Garkalnes novada Domei.

ATKRITUMI. Kaut arī mežā ir sastopamas zīme NEPIESĀRŅO MEŽU, to ievēro tikai retais. Sestās grupas bērni veica pētījumu, kur visvairāk ir vērojami nomesti atkritumi.



Grupa (bērni, skolotājas, Ekoskolas vecāku pārstāvis) devā garajā pastaigā uz Garkalnes garajiem kalniem, lai izvērtētu atkritumu daudzumu mežā. To bija ļoti daudz! Bērni uz pašgatavotas planšetes akcentēja tās vietas, kur visvairāk bija atrodami atkritumi mežā. Mūsu grupas devīze: „Atpūsties drīkst – piemēslo nedrīkst!” un „Atstāj tīru!”.



Rezultātā visvairāk atkritumu sastopami pikniku vietās, tad meža vidienē, vismazāk ceļmalās, bet nevienu atkritumu neatrada bērnu dārza tuvumā!

Bērnu iespaidi par pastaigu Garkalnes garajos kalnos bija ļoti iespaidīgi, jo 77% no bērniem dalījās savos iespaidos ne tikai ar saviem vecākiem, bet arī ar draugiem un radiem.



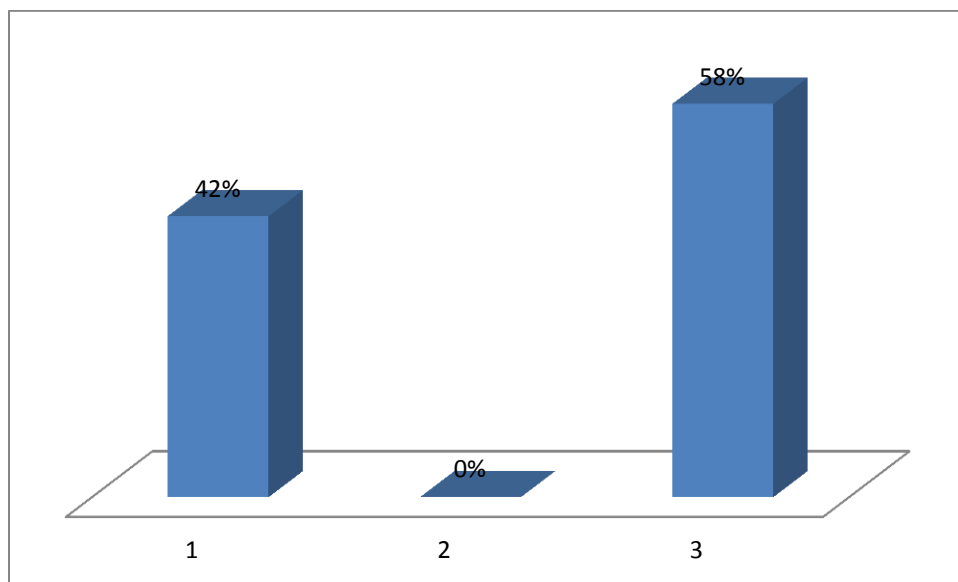
VESELĪGA VIDE.			
ATKRITUMI. 			
Pie bērnu dārza.	MEŽA CEĻMALĀS.	MEŽĀ.	Dienvids vieta stāvlaukums mežā pie "Rodeit"
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
	X	+	X
0	8	12	14

Pie Dienas centra atrodas dažādu atkritumu konteineri un mūsu aptaujas rezultātos parādās, ka tas nemaz nav veltīgi, jo 50% no respondentiem savās mājās šķiro atkritumus. Ekopadomes sēdē izvērsās saruna, ka sašķirotie atkritumi beigās atkal tiek salikti kopā un nav nekāda jēga šķirošanai. Tāpēc anketās tika izvirzīts jautājums: vai Jūs zināt, kas notiek tālāk ar mūsu sašķirotiem atkritumiem? Lielākā daļa tomēr apstiprina, ka tie tiek sašķirotā veidā aizvesti tālākai pārstrādei, 20% uzskata, ka tie tiek atkal salikti visi kopā, bet 30% neko nezina. Ekopadomes pārstāvis devās uz novada komunālservisu un tās darbinieki apstiprināja, ka viss sašķirotais tiek nodots tālākai pārstrādei un nekas kopā netiek likts.

Secinājums. Nākotnē darbs pie atkritumu tēmas:

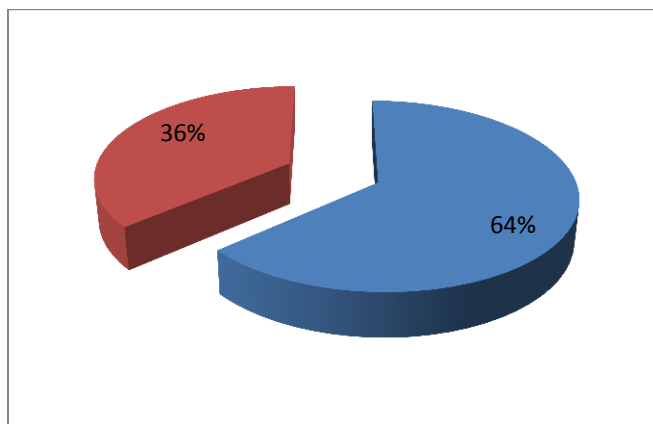
1. jāaktualizē jautājums par atkritumu šķirošanu, jo Garkalnē ir visi nepieciešamie apstākļi, lai to veiksmīgi darītu;
2. jāinformē Garkalnes novada iedzīvotāji, ka atkritumi šķirotā veidā tiek nodoti tālākai pārstrādei;
3. jāaicina sabiedrība pievērst uzmanību mežu piesārņojumam un akcijas veidā to atbrīvot no atkritumiem;

Vēl mūsu anketā bija jautājums par izmantoto materiālu otreizēju „dzīvību”. Izrādās, ka lielākā daļa DAŽREIZ piešķir otreizēju pielietojumu un 42% to dara regulāri.



ENERGIJA. Šogad esam aprēķinājuši CO2 kalkulatoru, kur uzrādās, ka CO2 emisija ir vislielākā no enerģijas patēriņa. Iepriekšējā gadā esam pirmsskola iztērējuši 81264 KWh. Grūti pateikt - tas ir daudz vai maz, bet tāda ir realitāte, kurai nākotnē varēsim sekot līdzī. Iepriekšējā gadā Ekoskolas tēma bija Enerģija, tāpēc

esam veikuši izpēti un varam droši apgalvot, ka visas kādreizējās kvēlspuldzes nomainītas uz luminiscences spuldzēm un tualetēs pat ir LED spuldzes. Bērnudārzs tiek apkurināts ar mazutu un iepriekšējā gada patēriņš bija 18196 litri. Mūsu saimnieks, atbilstoši laikapstākļiem, pēc nepieciešamības tos regulē. Bērnudārza ēka celta no divām daļām, vecā daļa celta no koka un apmesta ar apmetumu, savukārt jaunā ēka (piebūve) celta no blokiem (videsfonda CO2 kalkulatorā ir grūti ierindod precīzu informāciju par ēkas celtniecības materiālu). Iepriekšējā gadā uzmanību akcentējām Zemes stundai, tāpēc ar lielu interesi gaidījām vecāku atbildes par šo akciju.



Lielākā vecāku daļa zina, kas ir akcija Zemes stunda, tas priecē! Bet, diemžēl gandrīz neviens nevarēja pateikt, kad tā notiek, jo tikai 20% piedalījās tajā. Iespējams, ka rezultāti būtu bijuši

savādāki, ja aptaujas anketas tiktu iedotas tiem vecākiem, kuru bērni tika iesaistīti šajā akcijā, proti, iepriekšējā mācību gada sagatavošanas grupa, kas šogad jau ir mūsu skolas 1.klases skolnieki. Informācija par Zemes stundas akciju bija izlasāma Ekoziņas stendos, kas atrodas pie katras grupas un mājas lapā.

Secinājums. Nākotnē vairāk jāuzrunā katrs individuāli, tad būs lielāka akcijas efektivitāte. Domājam par elektroenerģijas taupīšanu, jo 73% no respondentiem izslēdz elektroierīces pēc to lietošanas, piem. monitoru vai TV.

TRANSPORTS. 60% no vecākiem neizmanto velosipēdu, jo neesot, kur braukt (nav veloceliņa), nav droša vide. Tas būtu Ekoskolas nākamis izaicinājums, kad būs transporta tēma, lai veiktu sīkāku izpēti par šo problēmu un meklētu risinājumus kā attīstīt veloprieku visai ģimenei brīvbrīdī. Kā zināms, tad 2012.gada 5.jūlijā Garkalnes novadā tika atklāts veloceļš „Bergī-Upesciems-Langstiņi”, vēl tikai vajadzētu to savienot ar Garkalni (Bergī – Garkalne (~7 km)). Veloceļa maršrutā ir 8 tūrisma apskates vietas, 3 autostāvvietas, 2 labiekārtotas atpūtas vietas ar piknika iespējām, velonovietnēm, netālu no tā esošjiem sporta laukumiem. Viss, kas nepieciešams veselīgai atpūtai!



80% izmanto mašīnu un tas ir vērojums ikdienā pie bērnodārza rīta un vakara stundās. Labākos laika apstākļos izmanto arī riteni vai atnāk ar kājām. Garkalnes iedzīvotāji strādā ārpus Garkalnes novada (Rīga, Sigulda), un tas ir pašsaprotami.

Secinājums. Vēlams savienot Garkalnes novadā jau esošo veloceļu „Bergi-Upesciems-Langstiņi” ar Garkalni, ideālā variantā to vēl papildinot ar Vangažiem un Inčukalnu. Ja būtu droša vide un saistošas apskates, piknika vietas, tad noteikti tās novērtētu un izmantotu Garkalnes novada iedzīvotāji.

ŪDENS. Bērnodārzā kopējais ūdens patēriņš gadā ir 1315 litri. Ikdienas dzeramais ūdens grupās tiek ņemts no mūsu novada firmas „Zaķumuiža”. Aptaujā lielākā daļa vecāku (67%) neapmierina ūdens kvalitāte un kāds pat ierīkojis ūdens spici.



Ūdeni no krāna nedzer 60%, jo tas ir negaršīgs, nekvalitatīvs. Par ūdens patēriņa daudzumu ikdienā piedomā- 40% respondentu, dažreiz piedomā- 13%. Bet tas, ka trauku mazgājamā mašīna ekonomē ūdens patēriņu ir gandrīz visiem zināms. Tāpat arī esam zinoši un kā Latvenergo mājas lapas ieteikumos ir teikts: „Lai optimizētu siltā ūdens un elektroenerģijas patēriņu mazgājoties, vēlams mainīt ūdens lietošanas paradumus un **mazgāties dušā nevis vannā**. Mazgājoties vannā vidējais ūdens patēriņš 150 l, bet dušā – ne vairāk par 50l”. Prieks par mūsu zināšanām, atliek tikai tā rīkoties!

4.grupa veica pētījumu par ūdens patēriņa daudzumu grupā un bērnudārzā. Izstrādāja tabulu, kur katram bērnam ir iespēja izvērtēt savu ūdens dienas patēriņu (mazgājot rokas, otas vai zobus) un to atzīmēt kopējā tabulā. Vēlāk tiek izteikti atzinīgi vārdi tiem bērniem, kas cenšas dzīvot labai draudzīgi.



Vēl ūdens patēriņa daudzums tiek pētīts sarunājoties ar citiem bērnudārza darbiniekiem (virtuvi, apkopēju, saimnieku un dārznieci).



Secinājumi. Būtu jāizvērtē ūdens kvalitāte, bet pagaidām lielākā daļa respondentu tā neapmierina. Vecāki ir zinoši par ekonomiskiem ūdens patēriņa veidiem, bet ne visi par to piedomā savā ikdienā.

VESELĪGS DZĪVESVEIDS. Šajā tēma ir iekļauts viss - ūdens, vide, apkārtnē, enerģija, uzturs, transports, jo tie visi ir atslēgas vārdi, lai mēs dzīvotu un justos laimīgi. Kā tas aptaujas rezultātos ir redzams, tad mēs cenšamies un saprotam, ka vajag nodarboties ar sportiskām aktivitātēm (67% nodarbojas, 22% dažreiz) Kāds sporto 3-4 reizes nedēļā, kādam sanāk vairāk, kādam mazāk, cits tikai brīvdienās izraujās, bet vienalga, tas ir apsveicami! Tikai retajam laika trūmuma dēļ nesanāk atrast laiku sportiskām aktivitātēm (11%). Cenšamies ne tikai sportot, bet arī nopietni domājam par veselīgu uzturu. 67% respondenti lieto pašaudzētu produkciju un 89% respondenti ir pārliecināti, ka ūdens daudzums organismam tiek uzņemts pietiekami. Jāteic, ka ļoti optimistiski un progresīvi ir mūsu aptaujas

rezultāti. Visi atbalsta vietējās zemnieku saimniecības, bet veikala produkta izcelsmei pievērš uzmanību tikai 44% vecāku.

Secinājumi. Jāpievērš uzmanība veikala produkta izcelsmei un jāveicina vietējo zemnieku saimniecības atbalsts, jo iedzīvotāji labprātāk izvēlētos pašmāju ražoto produkciju.

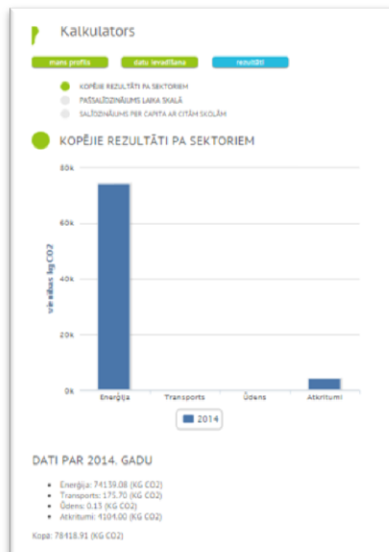
Pēc CO2 kalkulatora aprēķina, mūsu pirmsskolas:

Kopējā CO2 produkcija = visu kopējo summa= 113205kg CO2/gadā

Kopējā CO2 produkcija/skolēnu un darbinieku skaits =686 kg CO2/cilv.gadā

Kopējā CO2 produkcija/skolas ēkas m²= 113,2 kg CO2 /m² /gadā

VIDESFONDA CO2 KALKULATORS



CO₂ kalkulators

Atkritumi

1. Nešķiroti atkritumi 10260kg/gadā X 1,5 (koeficients) = 15390 kg CO₂
 2. Šķirotie atkritumi _____ kg/gadā X 0,3 (koeficients) = _____ kg CO₂
 3. Komposts (CO₂neitrāls) _____ kg/gadā X 0 (CO₂neitrāls) = _____ kg CO₂
- Kopējā CO₂ emisija no atkritumiem = **15390 kg CO₂/gadā**

Enerģija

1. Elektrība (kilovatstundas) gadā 81264 kWh X 0,6=48758 kg CO₂
 2. Dabas gāze (kilovatstundas) gadā _____ kWh X 0,19= _____ kg CO₂
 3. Mazuts (litri) gadā 18196 litri X 2,69= 48947 kg CO₂
- Kopējā CO₂ emisija no enerģijas patēriņa = 97705 kg CO₂/gadā

Transports (kopā visiem darbiniekiem un skolēniem)

1. Kilometri ar mašīnu ar benzīna dzinēju 275 km X 0,62 X 0,36= 61.4 kg CO₂
2. Kilometri ar mašīnu ar dīzeļa dzinēju 275 km X 0,62 X 0,28= 47.7 kg CO₂
3. Kilometri ar autobusu _____ km X 0,62 X 0,03= _____ kg CO₂
4. Kilometri ar vilcienu _____ km X 0,62 X 0,1= _____ kg CO₂
5. Kilometri ar riteni/kājām 275 km X 0,62 X 0= _____ kg CO₂

Kopējā CO₂ emisija no transporta uz skolu un atpakaļ = 109 kg CO₂/gadā

Ūdens

1. Kopējais ūdens patēriņš gadā 1315 litri X 0,001= 1,3 kg CO₂/gadā
- 2.

Kopējā CO₂ produkcija = visu kopējo summa= 113205kg CO₂/gadā

Kopējā CO₂ produkcija/skolēnu un darbinieku skaits =686 kg CO₂/cilv.gadā

Kopējā CO₂ produkcija/skolas ēkas m²= 113,2 kg CO₂ /m² /gadā